

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/173/2021
Identifikačné číslo spisu: 8719200522
Dátum vydania rozhodnutia: 27.10.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Mario Dubaň
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:8719200522.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne EUROPERSONAL & FABRIKA s. r. o., so sídlom v Bratislave, Mlynské Nivy 70, IČO: 44 972 911, zastúpenej JUDr. Julián Lapšanský, advokátska kancelária, spol. s r. o., so sídlom v Bratislave, Zelinárska 8, proti žalovanej R. L., bývajúcej v N. XXX, zastúpenej JUDr. Ing. Adriánom Cupákom, advokátom so sídlom vo Svidníku, Dr. Goldbergera 249/1, o zaplatenie 1.008,37 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 20 Cpr 1/2019, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 14. mája 2020 sp. zn. 20 CoPr 2/2020, takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok Krajského súdu v Prešove zo 14. mája 2020 sp. zn. 20 CoPr 2/2020 a rozsudok Okresného súdu Poprad z 9. júla 2019 č. k. 20 Cpr 1/2019-56 a vec vracia Okresnému súdu Poprad na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Poprad (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom č. k. 20 Cpr 1/2019-56 z 9. júla 2019 I. žalobu zamietol a II. žalovanej priznal voči žalobkyni náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o ktorých súd rozhodne samostatným uznesením. V odôvodnení rozsudku okresný súd konštatoval, že žalobkyňa sa domáha voči žalovanej zaplatenia sumy 1.008,37 eur s príslušenstvom titulom náhrady priemerného mesačného zárobku žalovanej za porušenie záväzku z Pracovnej zmluvy a dohody o dočasnom pridelení z 18. mája 2018 zotrvať v pracovnom pomere u žalobkyne počas plynutia výpovednej doby. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne ustanoveniami § 1 ods. 4, § 15, § 17 ods. 1 ods. 2, § 59 ods. 1, § 60 ods. 1, ods. 2, § 61 ods. 1, ods. 2, ods. 7, ods. 8 a § 77 Zákonníka práce, za použitia ustanovení § 3 a § 39 Občianskeho zákonníka. Mal za preukázané, že všetky listiny týkajúce sa pracovného pomeru žalovanej (pracovnú zmluvu aj formulár žiadosti o skončenie pracovného pomeru) vyhotovila žalobkyňa ako jej zamestnávateľ; vychádzal zo zistenia, že žalovaná nemala možnosť obsah listín ovplyvniť, že žiadosť o ukončenie pracovného pomeru je formulárová a ďalej, že žalovaná podpisovala dohodu o skončení pracovného pomeru a nie výpoveď. V tejto súvislosti uviedol, že to zamestnávateľ zvolil spôsob skončenia pracovného pomeru a tento úkon predstavuje vôľu zamestnávateľa a nie zamestnanca. S prihliadnutím na osobu žalovanej potom okresný súd pripustil, že žalobkyňa uviedla žalovanú do omylu, že podpisuje dohodu o skončení pracovného pomeru a následne

sa rozhodla, že sa jedná o výpoveď. Súčasne prihliadol na skutočnosť, že pracovná zmluva je vyhotovená malým písmom a žalovaná nemala možnosť do jej obsahu zasiahnuť, z čoho vyvodil, že žalobkyňa so žalovanou obsah pracovnej zmluvy a nadväzujúcich listín nedohadovali individuálne. Vychádzajúc z výsledkov vykonaného dokazovania súd prvej inštancie dospel k záveru, že nakoľko nebol preukázaný skutočný úmysel či nesúhlas žalobkyne s uzavretím dohody o skončení pracovného pomeru (listina obsahuje zmätočné vyjadrenia) a v prípade žalovanej ide o osobu v materiálnej núdzi, žalobkyňa nepreukázala platný vznik nároku v zmysle § 62 ods. 8 Zákonníka práce. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 C.s.p. a úspešnej žalovanej priznal plnú náhradu trov konania.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej tiež len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom zo 14. mája 2020 sp. zn. 20 CoPr 2/2020 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie odôvodnil jeho vecnou správnosťou a v celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 1, ods. 2 Civilného sporového poriadku č. 160/2015 Z.z., ďalej len „C.s.p.“). Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalej doplnil, že zo žiadosti o skončenie pracovného pomeru z 3. augusta 2018 vyplýva, že ide o formulárové podanie a že žalobkyňa (pravdepodobne mal na mysli žalovanú, pozn. dovolacieho súdu) mala vôľu skončiť pracovný pomer dohodou s tým, že žalobkyňa koncipovala formulárové podanie tak, aby za žalovanú prevzal právo na skončenie pracovného pomeru výpoveďou. S poukazom na ustanovenia § 15 a 17 ods. 1 Zákonníka práce skonštatoval, že úkon smerujúci k skončeniu pracovného pomeru z dôvodu výpovede z pracovného pomeru predstavuje právny úkon zamestnávateľa, ktorý svojim obsahom a účelom odporuje zákonu, obchádza ho a prieči sa dobrým mravom, z čoho následne vyvodil absolútnu neplatnosť právneho úkonu t. j. výpovede z pracovného pomeru žalovanej. Záverom odvolací súd poznamenal, že súd prvej inštancie síce nepostupoval v súlade s ustanovením § 167 C.s.p. (keď žalobkyňa nedoručil vyjadrenie žalovanej k žalobe), avšak táto procesná vada nemala za následok nesprávne rozhodnutie o veci vzhľadom na absolútnu neplatnosť právneho úkonu. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p. (súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces) a z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. (rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci a záviselo od posúdenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená). Dovolateľka vo vzťahu k porušeniu jej procesných práv v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p., okrem nedostatočného odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu zásadne namietala nesprávny procesný postup okresného súdu, ktorý jej nedoručil vyjadrenie žalovanej k žalobe podľa § 167 ods. 2 C.s.p., čím jej neumožnil podať repliku podľa § 167 ods. 3 C.s.p. Zdôraznila, že sa o nedoručení vyjadrenia žalovanej k žalobe dozvedela až z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie a podčiarkla, že porušenie jej práva na spravodlivý proces vyvoláva aj to, že súd prvej inštancie jej nielenže nedoručil vyjadrenie k žalobe, ale o veci rozhodol bez toho, aby doručenie takéhoto vyjadrenia žalobkyňa mal vôbec vykázané; tým jej bola odňatá možnosť uviesť ďalšie skutočnosti a označiť ďalšie dôkazy na preukázanie svojich tvrdení v rámci podanej repliky a takisto by sa zúčastnila aj pojednávania vo vytýčenej veci, ako to robí v iných konaniach, kde sa žalovaný bránil nároku; mala za to, že republika a aktívna účasť na pojednávaní patria medzi základné prostriedky procesného útoku. Odvolaciemu súdu vyčítala, že tento nezákonný postup okresného súdu v napadnutom rozsudku potvrdil. Vo vzťahu k právnenému posúdeniu sporu dovolateľka nesúhlasila s takou argumentáciou súdov nižších inštancií, ktoré neposúdili formulár žiadosti o skončenie pracovného pomeru ako vyhovujúci a naplňajúci všetky zákonné predpoklady pre jeho platnosť. Dovolateľka v nadväznosti na uvedené sformulovala právnu otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu zatiaľ nebola vyriešená: „Je prípustné, aby zamestnanec podal žiadosť o skončenie pracovného pomeru dohodou na jednej listine súčasne s výpoveďou pre prípad, že zamestnávateľ nebude s dohodou súhlasiť (in eventum aj na formulári pripravenom a predtlačenom zamestnávateľom)?“ Mala za to, že odvolací súd uvedenú otázku posúdil nesprávne. Z týchto dôvodov navrhla, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že rozhodnutia súdov považuje za správne a zákonné. Navrhla dovolanie žalobkyne odmietnuť, alternatívne ako nedôvodné zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

6. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p.

7. Podľa § 420 písm. f/ C.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).

9. Žalobkyňa vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p. okrem nedostatočného odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nezdôvodnil odklon od ustálenej rozhodovacej praxe iných súdov namietala nesprávny procesný postup okresného súdu, ktorý jej nedoručil vyjadrenie k žalobe (o ktorého existencii sa dozvedela až z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie) a odvolaciemu súdu zároveň vytykala, že tento nezákonný postup okresného súdu v napadnutému rozsudku potvrdil.

10. Podľa čl. 6 ods. 1 C.s.p. strany sporu majú v konaní rovné postavenie spočívajúce v rovnakej miere možnosti uplatňovať prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem prípadu, ak povaha prejednávanej veci vyžaduje zvýšenú ochranu strany sporu s cieľom vyvažovať prirodzene nerovnovážne postavenie strán sporu.

11. Podľa čl. 9 C.s.p. strany sporu majú právo sa oboznámiť s vyjadreniami, návrhmi a dôkazmi protistrany a môžu k nim vyjadriť svoje stanovisko v rozsahu, ktorý určí zákon.

12. Podľa § 167 ods. 2, ods. 3 C.s.p. spolu s doručením žaloby súd žalovaného vyzve, aby sa v lehote určenej súdom k žalobe písomne vyjadril, a ak uplatnený nárok v celom rozsahu neuzná, uviedol vo vyjadrení rozhodujúce skutočnosti na svoju obranu, pripojil listiny, na ktoré sa odvoláva, a označil dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. (3) Ak žalovaný uplatnený nárok v celom rozsahu neuzná alebo súd neurobí iné vhodné opatrenia, súd doručí vyjadrenie žalovaného žalobcovi do vlastných rúk a umožní mu vyjadriť sa v lehote určenej súdom. Žalobca uvedie ďalšie skutočnosti a označí dôkazy na preukázanie svojich tvrdení; na neskôr predložené a označené skutočnosti a dôkazy súd nemusí prihliadať. Súd poučí žalobcu o následkoch sudcovskej koncentrácie konania.

13. Súčasťou práva na spravodlivý proces je aj zásada kontradiktórnosti konania, ktorá znamená, že obom stranám konania musí byť daná možnosť oboznámiť sa so stanoviskami a s dôkazmi predloženými súdom s cieľom ovplyvniť jeho rozhodnutie a vyjadriť sa k nim, resp. popierať ich (protirečiť im - contra dicere). Vzhľadom na to, že zmyslom čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd je predovšetkým ochrana záujmov účastníkov konania a záujmu na riadnom výkone spravodlivosti, je dôležitá najmä dôvera subjektov vo fungovanie súdneho systému, pričom táto dôvera

sa zakladá okrem iného na istote dotknutého subjektu, že mal možnosť vyjadriť sa ku všetkým písomnostiam v spise (por. Brandstetter proti Rakúsku, Mantovanelli proti Francúzsku, II. ÚS 57/2018).

14. Povinnosťou súdu v kontradiktórnom spore je zabezpečiť formálne podmienky plnohodnotného výkonu základného práva na súdnu ochranu v súlade s predpismi upravujúcimi konanie pred súdom. V základnom práve na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „ústava“) a základnom práve vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je implikovaná i zásada rovnosti účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy. Túto zásadu je potrebné interpretovať tak, že účastník konania musí mať možnosť zoznámiť sa s procesne relevantnými návrhmi, resp. dôkazmi protistrany, ako aj možnosť sa k nim následne vyjadriť. Nedoručenie vyjadrenia účastníka konania druhému účastníkovi konania vytvára stav nerovnosti účastníkov v konaní pred súdom, čo je v rozpore s princípom kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní ako súčasťou práva na spravodlivý proces (m. m. I. ÚS 2/05, I. ÚS 100/04, I. ÚS 335/06), a možno ho kvalifikovať ako odňatie možnosti konať pred súdom (I. ÚS 156/07, IV. ÚS 283/2011-104).

15. Civilný sporový poriadok vychádza z koncepcie povinného doručovania vyjadrenia k žalobe žalobcovi (§ 167 ods. 3 C.s.p.); vyjadrenie k žalobe predstavuje významné stanovisko sporovej strany vo veci, ktoré je súd povinný vždy bezodkladne odoslať žalujúcej strane. Zákonné ustanovenia o povinnosti súdu doručiť vyjadrenie protistrane treba vnímať ako minimálne štandardy kladené na súd pri doručovaní podaní strán pri napĺňaní princípu kontradiktórnosti (I. ÚS 155/2020).

16. Z obsahu spisu mal dovolací súd za preukázané, že žalovaná reagovala na podanú žalobu žalobkyne podaním zo 7. júla 2019 (č. I. 44 a nasl. súdneho spisu). V súdnom spise sa nenachádza údaj alebo potvrdenie o doručení (doručenka) o zaslaní vyjadrenia žalovanej právnomu zástupcovi žalobkyne. V rozpore s ustanovením § 167 ods. 3 C.s.p. tak predmetné vyjadrenie žalovanej, uvádzajúce rozhodujúce skutočnosti na svoju obranu nebolo doručené protistrane, čím došlo k zamedzeniu toho, aby k nemu žalobkyňa v prípadnej replike zaujala stanovisko, uviedla ďalšie skutočnosti a označila dôkazy na preukázanie svojich tvrdení.

17. V súvislosti s týmto zistením dovolací súd uvádza, že Európsky súd pre ľudské práva vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike (§ 43 - § 47), v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. Obdobné princípy ako v rozsudku vo veci Trančíková proti Slovenskej republike aplikoval Európsky súd pre ľudské práva aj v ďalších rozhodnutiach, napr. Werz proti Švajčiarsku, rozsudok, 17.12.2009, č. 22015/05, § 53 - § 55; S. H. proti Fínsku, rozsudok, 29.7.2008, č. 28301/03, § 34 - § 36, Antunes a Pires proti Portugalsku, rozsudok, 21.6.2007, č. 7623/04, § 33 - § 36; ešte viac formalistický prístup napr. Ferreira Alves proti Portugalsku (č. 4), rozsudok, 14.4.2009, č. 41870/05, § 28 - § 30; Ferreira Alves proti Portugalsku (č. 5), rozsudok, 14.4.2009, č. 30381/06, § 32 - § 34, Hudáková a ďalší proti Slovensku, rozsudok, 27.4.2010, č. 23083/05, § 28 a § 29 (pozri aj Kmec, J., Kosař, D., Kratochvíl, J., Bobek, M. Evropská úmluva o lidských právech. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012).

18. Pokiaľ ide o konkrétne vyjadrenie žalovanej k žalobe (č. I. 44), nejedná sa o bezobsažné podanie, ale o vyjadrenie obsahujúce rozhodujúce právne skutočnosti na obranu proti žalobe (e.g. úkon žalobcu obchádza zákon a je v rozpore s dobrými mravmi, žalobca v rozpore s jej vôľou zhodnotil, že dala výpoveď). Teda zahŕňa také skutkové a právne argumenty, ktoré v zásade boli spôsobilé ovplyvniť výsledok sporu. Osobitne je tomu tak v okolnostiach konkrétnej veci, kedy súd prvej inštancie zamietnutím žaloby fakticky uznal opodstatnenosť obrany žalovanej. Možno preto uzavrieť, že okruh právnych otázok vedúcich k zamietnutiu žaloby bol miestom pre oponentúru, z ktorej žalobkyňa nemala byť vylúčená a mala mať možnosť vyjadriť sa.

19. So zreteľom na uvedené dovolací súd zastáva názor, že podmienka prípustnosti ako aj dôvodnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ C.s.p. je splnená, ak v dôsledku nedodržania postupu v zmysle § 167 ods. 3 C.s.p. súd prvej inštancie zasiahol do práva na spravodlivý proces strany tým, že žalobcovi

bezodkladne nedoručil vyjadrenie žalovaného k žalobe, v dôsledku čoho mu neumožnil vyjadriť sa kvalifikovane a v dostatočne primeranej lehote k tvrdeniam i právnej obrane žalovaného s možnosťou ovplyvniť rozhodnutie súdu a to zvlášť vtedy, ak výsledkom konania pred súdom prvej inštancie bolo zamietnutie žaloby z vecných dôvodov aj na podklade (čo do právnej argumentácie) rozhodujúcich skutočností uvádzaných žalovanou (obdobne uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 66/2010).

20. Za tejto situácie dovolací súd vzhliadol v postupe súdu prvej inštancie, ktorý nedodržel zákonný postup v zmysle § 167 ods. 3 C.s.p. nesprávnosť, ktorá vytvorila stav nerovnosti účastníkov v konaní pred súdom, čo je v rozpore s princípom kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní ako súčasť práva na spravodlivý proces; na uvedenú nesprávnosť neprihliadal ani odvolací súd (vo veci rozhodujúci bez nariadenia pojednávania v zmysle § 219 ods. 3 C.s.p.) a tento nedostatok v rámci odvolacieho prieskumu nenapravil. Týmto nesprávnym procesným postupom súdy nižších inštancií znemožnili žalobkyni, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a žalobkyňa opodstatnene namietala dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p.

21. Najvyšší súd na uvedenom základe zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie (keďže nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu) a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1, ods. 2 v spojení s § 450 C.s.p.) a ďalej sa nezaoberal ostatnými dovolacími námietkami vo vzťahu k § 420 písm. f/ C.s.p., ani namietaným nesprávnym právnym posúdením veci (§ 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.). Postupoval v súlade s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, ktorá sa ustálila na názore, že v prípade dôvodne namietanej vady zmätočnosti ide o procesnú nesprávnosť, pri ktorej je predčasné podrobiť napadnuté rozhodnutie meritórnemu dovolaciemu prieskumu (1 Cdo 166/2017, 2 Cdo 88/2017, 3 Cdo 146/2018, 4 Cdo 191/2018, 5 Cdo 29/2016, 8 Cdo 70/2017).

22. V novom rozhodnutí odvolací súd rozhodne znova o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C.s.p.).

23. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.